

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 4: Ad L. Sextium consularem

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A πολλά ἰδυοὶ περιπέσεις. & ibid. Πάντες δαιδάλλων. & Apollon. lib. 1. argon. εἴ δ' ἐκείτω Τέρμασι δαιδάλλα πολλά διακρίδων εὖ ἐκέκασο. Et Lucret. lib. 4. linguam dædalum verborum appellat, propterea quod voces articulatur, ut ille loquitur, & dædalum Tellurem: & Virgil. Georg. 4. *Et munire fanoσ & dædala fingere tecta.* Plato in Menone quædam δαιδάλλα ἀγάλματα, id est, simulacra commemorat, quæ soluta aufugiunt, fugitiorumque in morem dominum relinquunt: vincita autem manent: ad quæ respiciens scribit illa in Euthyphrone: *Θαυμάσιον οὐ ταῦτα λέγουσιν, εἰάν σοι οἱ λόγοι φαίνωνται μὴ μένοντες, ἀλλὰ βαδίζοντες, καὶ ἐμὲ ἀπίσθη τὸν δαιδάλλον, βαδίζοντασ αὐτὸσ ποιῆν, αὐτὸσ ὄν πολὺ τεχνικώτεροσ τῶ δαιδάλλω, καὶ κύκλωσ περὶ οὐκ ἀσποῖων.* id est mirabilisne igitur tu, qui ista dicis, si verba videantur non manentia & stabilia, sed ambulancia, & mobilia, & criminaberis me ea facere ambulatoria, cum tu sis multo maior artifex, quam Dædalus: cumque ea in orbem circumventia facias? Præterea λόγος δαιδάλλω Græci nominant verborum opifices quosdam, & variandæ atque ornandæ orationis facultate instructos. Xenophon autem ἀπομνη. β. eo in loco, in quo

B ostendit, sapientiam sapientibus interdum esse inutilem, ac damnosam, scribit Dædalum à Minoë captum esse propter sapientiam, eique seruire coactum: denique vno tempore & patria & libertate esse spoliatum: cum aliquando autem aufugere cum filio conatus esset: filium quidem amisisse, sibi autem salutem expedire non potuisse: sed ad Barbaros delatum rursus illic seruitutem, quam fugiebat, pertulisse. Pausanias verò in Achaicis narrat Dædalum, sororis filio interfecto, sua voluntate se ad Minoë contulisse: deinde aliquanto post in suspicionem, criminemque nescio quod vocatum, atque ab illo in carcerem vna cum filio coniectum esse: postremò è custodia furtim elapsum ad Siculos confugisse.

VACVVM] inanem, ἔρημον, ab hominibus infrequentem, ut Od. xxv. lib. 3. *vacuum nemus.*

PERRUPIT ACHERONTA] Herculi duodecim illis notissimis laboribus perfuncto, decem & octo mensium spatio, Eurytheus duos ex eis non probans: vnum, quem ille in expurgando Augiæ stabulo, alterum, quem in hydra conficienda susceperat, ac pertulerat, decimum tertium imposuit, ut Orci canem Cerberum ab inferis ad superos protraheret. Cum igitur ad Tænarum venisset Hercules, per cuius fauceis ad inferos descensus patet, duce Mercurio descendit. Ac de hoc Herculis ad inferos descensu, meminit duobus locis Homerus, semel Ὀδυσσ. λ. vbi sic loquitur Hercules, seu eius idolum, *Καὶ ποτε ἐνθάδ' ἐπέμλε κύν' ἄζοντ', ἢ γὰρ ἐτ' ἄλλον φράζετο πᾶδε π' μοι χαλεπώτερον εἶναι ἀέθλον:* iterum Ἰλιάδ. θ. vbi Pallas de Ioue queritur, eiq; exprobrat toties à se adiutum in periculis, & seruatum Herculem: ait deniq; se, si Iouis in Græcos acerbiter præsciuisset, numquam fuisse passuram, ut Hercules ab inferis reuertetetur. sic Hom. *Εἰ γὰρ ἐγὼ πᾶδε ἦδ' ἐνὶ φρεσὶ πυνκαλίμησιν, εὐτὲ μιν εἰς Αἴδαο πύλαρτα οὐκ ἔπειμ' ἔβην Εἰς ἐρέβους ἄζοντα κύν' αὐχρῶν Αἴδαο, οὐκ εἴ' ὑπέβουρε σαρῶσ ὕδατοσ αἰπὰ ρ' ἔεδρα.* Perrupit autem legendum sine copulatione, que, & ita

cod. Don. Faëni, Vrsini, & vnus Vat. & Tornef. **D**

ACHERVNTA] Pausanias in Atticis scribit in Thesprotide Acherusiam paludem esse non longè à Cichyro, & fluuium Acheruntem, & Cocytum aquam omnium iniucundissimam: sibi que videri Homerum ijs fluminibus visis & cognitis, ausum esse demum illa de inferis fabulosa confingere. Tum verò fluuiis infernis, ab iis, qui sunt in Thesprotide, mutuatum, nomina imposuisse.

NIL MORTALIBVS ARDVVM EST] aliquot libriveteres habent. *Nil mortalibus arduum est.*

CÆLV M IPSVM PETIMVS STVLTITIA] vel propter Phaëtonem hoc dicit, de quo dicemus annot. ad Oden xi. lib. 4. vel propter Gigantes: quod credibilis est.

NEQVE PER NOSTRV M PATIMVR SCÆLV S] nostris maleficiis, & sceleribus, videmur quodammodo vim Ioui afferre, eumque cogere, ut assidue fulmen habeat in manibus. Nam improbitate & impietate nostra Deum irritantes, non sinimus eum erga nos æquum esse, aut placibilem. sed contra impellimus, ut nos suo fulmine exterreat, atque exanimet.

IRACVND A] quæ Iupiter effectus iracundus E hominum impietate, sæpe sumit in manus. sic Od. xiii. lib. 2. *panimentum superbum* dixit, panimentum domini superbi, ut vult Porphyr. & rectè.

PONERE] de manibus. sic dicimus ponere vestem, ponere personam.

AD L. SEXTIVM CON- fularem. Ode. 4

Aduentu veris, & communi moriendi
condicione proposita, hortatur
ad voluptates.

SOLVITVR acris hiems grata vice
Veris, & Fauoni:

*Trahuntque siccas machinae carinas:
Ac neque iam stabulis gaudet pecus, aut
arator igni:*

Nec prata canis albicant pruinis.

*Iam Cytheræa choros ducit Venus immi-
nente Luna:*

*Iunctæq; Nymphis Gratia decentes
Alterno terram quatunt pede, dum gra-
ueis Cyclosum*

Vulcanus ardens vrit officinas.

*Nunc decet aut viridi nitidū caput impe-
dire myrto,*

Aut flore, terræ quem ferunt soluta.

*Nunc & in umbrosis Fauno decet im-
molare lucis,*

c ij Sen

A *Seu poscat agnam, siue malit hadum.
Pallida mors a quo pulsat pede pauperum
tabernas,
Regumque turreis. ô beate Sexti,
Vita summa brevis spem nos vetat incho-
are longam.
Iam te premet nox, fabulaq; manes,
Et domus exilis Plutonia, quò simul mea-
ris:
Nec regna vini sortiere talis,
Nec tenerum Lycidam mirabere, quo
calet iuuentus
Nunc omnis, & mox virgines tepe-
bunt.*

SOLVITUR ACRI S] descriptio veris est, quo tempore maximè omne animantium genus hilaritati ac latitiæ sese dedere solet, omni tristitia, quam affert hiemis deformitas, cælique grauitas, & diei obscuritas, depulsa. Sed quòd solui hiemem dicit veris aduentu, cum quicquid soluitur, astrictum, aut vinctum fuisse intelligatur: hiems autem non astringatur, neque vinciat, sed astringat potius & contrahat: perinde illud accipiemus, ac si dixisset, soluitur terra veris aduentu, quæ fuerat vi hiemis, & frigore astricta: quo quidem proximo modo infra locutus est eadem Ode *Aut flore, terra quem ferunt soluta*, id est, laxata, mollita. VICE] vicissitudine, sic Ode VII. lib. 4. *Mutat terra vices.*

TRAHVNTQVE SICCAS MACHINÆ.] scribit Vegetius libro quarto de re militari, cap. XXXIX. ex die tertio iduum Nouemb. vsque ad diem sextum idus. Martij. maria claudi. Hesiodus item ἐργ. καὶ ἡμέρ. vetat post Virgiliarum occasum nauigare, propterea quòd eo tempore mare tempestatibus maximis concitatur. iubet autem nauicis in littus subducere, saxisque vndique communire, vt ventorum vim facilius perferre possint, sic Hesiod. Ἐὐτ' αὖτ' ἀπὸ πηλιάδες θένος ὁμβριμον αἰρίωνος Φεύγασαι πῆλυσαν ἐς ἠεροειδέα πόντον, Δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θύουσιν αἴηται, Καὶ τότε μικρὴ πῆλας ἐχέει ὅππ' οἰνοπι πόντω, Γλῶσσο δ' ἐργάζεσθαι μεμνημένος, ὡς σε κελεύω, Νῆα δ' ἐπ' ἠπείρῃ ἐρύσαι, πυκνάσαιτε λίθοισι Παλτοῦθεν ὄφρ' ἴαωσ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων Χεῖμαρον ἐξερύσας ἵνα μὴ πύθη δῖος ὁμβρος. Hoc igitur tempore naues in littus subducit, trabibusque, quibus fulciebantur, impositæ, tantisper ibi continebantur, dum tempus ad navigationem idoneum adueniret. tunc verò machinis, vt palangis, in mare retrahebantur. Palanga enim, vt docet Nonius, fustes sunt teretes, qui nauibus subijciuntur, cum attrahuntur ad pelagus, aut cum ad littora subducuntur. Ita hæc huius loci sententia est, naues sicæ, quæ mensibus hibernis in littore, lignis subiectis, à navigatione conquieuerunt, nunc veris aduentu machinis in mare trahuntur. atque his significatur veris

aduentus. Solebant autem veteres, etiam cum per anni tempus nauigare licebat, nauicis tamen hoc modo lignis subiectis in littore collocare, tantisper scilicet dum in bello, aut alia in re occupati navigatione supersedebant: quod declarat Homerus ἰλιάδ. α. Νῆα μὲν οἷγε μέλαινα ἐστ' ἠπείροιο ἐρύσσαι ἔσθ' ὅππ' ἰαμάτῃ, ὑπὸ δ' ἐρματι μακρὰ τένυσσαν Αὐτοὶ δ' ἐσκήδναντο κτ', &c. Exemplum autem nauium è continente in mare deducendarum, extat in secundo libro: cum Græci Agamemnonis oratione, qua eorum animos tentarat, decepti cupidissimè ad nauicis concurrunt, atque ad reditum omne suum studium conferunt. Τοὶ δ' ἀλλήλοισι κέλευον Ἀπλοδαμνηῶν, ἢ δ' ἐλκέμεν εἰς ἀλαδῖαν, Οὐρύς τ' ἐξενάτταρον, αὐτῆ δ' ἐρανὸν ἵκεν Οἴκαδ' ἐμμένον, ὑπὸ δ' ἤρπον ἐρματα νῆων. id est, illi autem mutuo hortabantur, vt manus ad nauicis admouerent, & in mare traherent: Et naturalia purgabant: clamor autem eorum ad cælum ibat, domum redire cupientium. trabes autem nauibus subiectas, substrahebant. Adde hoc Attij, quod est apud Nonium, in voce anima: *Classes trahere in salum, & vela ventorum anime immittere.*

MACHINÆ] machinam ita definit Vitruuius. Est continens ex materia coniunctio, maximas ad onerum motus habens virtutes. Ea mouetur ex arte, circuloꝝ rotundationibus, quem motum Græci κοκλιῶν κίνησιν appellant.

AVT ARATOR IGNI] Virg. Daphnide, *Ante focum si frigus erit.*

ALBICANT] albescunt.

IAM CITHEREA CHOROS DVGIT VENVS] Venus, inquit, dux chori, iam cum Nymphis & Gratiis ad lunam saltat. Luna imminente, id est, propinqua: ex quo intellige lucente, & ita noctu. Nam imminere valet propinquum esse, non longè abesse: Vt cum dicimus, mortem nobis quotidie imminere, sic Horat. Od. xxvii. lib. 3. *Imbrium diuina autis imminenti.* & Od. xii. huius lib. *Parthos Latio imminenteis*, id est, animo & voluntate nocendi propinquos. & Od. xxi. lib. 2. *Imminens villa tua pinus esto.* Significat autem, mulieres & puellas, veris tempore, ad lunam saltare solere: idq; Venere hortante, ac præeunte. Venus enim, Vere ineunte, & Aprili mense, quem nonnulli παρα τῷ Ἀφροδίτῳ. id est, à Venere, putant esse nominatum, reuerti existimabatur: ex quo Lucretius lib. 5. *It Ver, & Venus, & Veneris prænuntius ante Pennatus graditur Zephyrus vestigia propter.* & Horatius Aprilem, mensem Veneris dicit Oda xi. lib. 4. Neque temerè Gratia commemorantur, & numerantur cum Venere. Nam scribit Plutarchus ἐν ἐρωτικῶν Gratiam ab antiquis appellatam esse, mulieris concessionem, qua se summittit, & commodat viro, quemadmodum Pindarus ait, è Iunone sine Gratiis natum esse Vulcanum, quia nondum erat matura cum à Ioue compressa est: & Sappho puellam nondum nubilem, paruam & Gratia expertem appellat. Postremò Seruius ad illum Virgilij locum, *Matris Acidalia, &c.* scribit Gratias Veneri sacras esse: quia eius ipsius, & Liberi filia sunt, nec immeritò. Gratia enim per horum Deorum munera conciliantur.

GRATIÆ

A GRATIÆ DECENTES] Inter omnes conuenit tres esse Gratiarum: de nominibus autem non conuenit. Homerus quidem *Ἰλιάδ. σ.* Vulcani uxorem, seu concubinam, facit unam ex Gratiis, sed eam communi nomine appellat *χάριν*, nisi quis dicat eius nomen fuisse Calam, *καλίω*, id est, pulchram: quod videtur probare Eustathius. sic Homēr. *τὴν δὲ ἴδὲ προσμολύσα χάρις λιπαροκρήδεμος Καλή τλὴ ὄπιθε δεκλυτὸς ἀμφιγυήεις.* & *Ἰλιάδος* cum Iuno Iouē sopire ac fallere in animo haberet, ut eo dormiente Troiani minore negotio à Græcis opprimerentur, Somno Deo pollicetur se ei unam ex Gratiis in matrimonium daturam, Pasitheam nomine: *Ἀλλ' ἴδ', ἐγὼ δὲ κέ πε Χαρίτων μίαν ὀπλοτεράων Δάστω ὀπιέμεναί, καὶ σὴν κεκλήσασαι ἄκλιον Πασιθέην. ἧς αἰὲν ἰμείρεαι ἡματὰ πάντα.* Hesiodus autem in *Theogon.* tres Gratiarum, Iouis & Eurynomæ vult esse filias, earumque nomina hæc commemorat, Aglaïam, Euphrosynam, Thaliā. sic Hesiod. de Ioue, *Τρεῖς δὲ οἱ Ευρωμένη Χαρίτων τέκε χαλιπαρήεις Ἀγλαίην τε, καὶ εὐφροσύνην, θαλίην τε ἑρασιμένην* Pindarus quoque *Ὀλυμπ. εἰδ. ὑστάτω* tres facit Gratiarum iisdem nominibus, quibus eas afficit Hesiodus, appellatas. *Πόντι Ἀγλαία, φιλοσίμολπιτ' Εὐφροσύνη, θεῶν κρατῆρα παῖδες Ἐπακοδιγυῶ, Θαλία τε ἑρασιμόλπι.* Plutarchus denique in libello *περὶ τῶ ὄπι μάλισα τοῖς ἡγεμόσι τὸν φιλόσοφον δεῖδιελέμεθα*, hæc eadem Gratiarum nomina cōprobat his verbis, *χαρῆς γὰρ ἔδεν ἄτω γόνιμόν ὄσιν ὡς χάρις. Ἀλλὰ σοφὸς ἴω ὁ τὰς χάρις τὰ ὀνόματα δέμενος, ἀγλαίω, καὶ εὐφροσύνην, καὶ θαλίαν, &c.* id est, Nihil enim gaudij gignendi tantam vim habet, quantam gratia. Quin sapiens erat ille, qui Gratiarum nomina imposuit, Aglaïam, Euphrosynam, Thaliā. Iam Pausanias in *Bœoticis* Eteoclem primum omnium mortalium Gratiis sacrificasse scribit. Idem tradit, Antimachum, neque numero Gratiarum definito, neque earum nominibus prolatis, eas Solis & Aglae filias fecisse: Hermesianactem autem quendam elegorum scriptorem Pithō, id est, Suadam in Gratiis numerasse: quod item scriptum reperi in Proculi commentariis in Hesiodum *ἔργ. καὶ ἡμερ.* Sic autem ille: *Χαρίτες εἰσὶ τρεῖς, Πειθεῶ, Ἀγλαία καὶ Εὐφροσύνη, ἄραι τρεῖς Εὐνομία, Δίκη, Εἰρήνη.* Strabo verò libro *Georg. vii.* tradit, Eteoclem in eo, quòd primus Gratiarum templum constituerit, diuitias & opes suas declarasse: quippe qui siue in accipiendo beneficio, siue in dando felix fuerit, siue in utroque, has deas veneratus sit. Necessè est enim eum, qui ad illarum Deorum cultum animum, studiumque suum contulerit, ad benè merendum de aliis fuisse aptum natura: multaque alia eodem loco addit Strabo de Eteocle, & eius, in dando & accipiendo beneficio, felicitate: quæ iccirco omitto, quia ad hunc locum non admodum pertinent. Non arbitror autem mihi prætereundum, Theocritum *εἰδ. 15.* Gratiarum Eteocleas Deas appellare, propterea quia (inquit interpres) Eteocles primus omnium mortalium Gratiis sacrificauit. sic Theocrit. *Ὡ Επόκλειοι χάριτες θεαί, &c.* quæ congruunt cum iis, quæ tradit Pausanias. Cur autem nudæ sint Gratiarum, dicemus ad illum locum, *Ode xxx.* huius libri, *Ἐσολυτὴς Gratiæ ζώνης, & cetera, & ad*

Odami xix. lib. 3. ibi, Gratiæ Nudis iuncta sororibus, & Od. vii. lib. 4. ibi, Gratiæ cum nymphis, geminisque sororibus audet Ducere nuda choros.

ALTERNO TERRAM QUATIVNT PEDIBUS] saltant nunc hoc, nunc illo pede terram pulsantes. sic loquitur *Od. i. lib. 4. In morem Salium ter quatit humum.* & *Od. xvi. lib. 3. Gaudet inuisam pepulisse fossor Ter pede terram.* & huius lib. *Od. xxxvii. Nunc est bibendum, nunc pede libero Pulsanda tellus.* sic *Aopll. i. Argon. ἐμμελέως κραπινοῖσι πέδον ῥήσσοσι πόδεσσι.* & *Catull. in nupt. Iuliæ & Manlij: Pelle humum pedibus.* & *Lucr. lib. 5. Ἐσδυρο terram pede pellere matrem.* alterno pede autem licet etiam ita explicare: numerosè.

DVM GRAVEIS CYCLOPVM] Horatius alios poetas secutus Vulcani officinam vult in Ætina fuisse: ex qua ignes illi, omnibus notissimi, auditi quidem certè, erumpunt. Atque hinc fortasse nata est fabula, Vulcanum cum Cyclopiibus massas illas ferreas tundere, Iouisque fulmen quotidie aliud atque aliud cudere. Verisimile hoc etiam est, poetas ad Vulcanias insulas respicere, quas Vulcanus quondam dicitur tenuisse. quamquam Appollonius lib. 3. argon. Vulcanum facit fabricantem in Hiera insula, quæ est una ex Æoli insulis. Sed quòd Cyclopium, non Vulcani dicit officinas, id eò pertinet, quòd Vulcanus eorum ministerio & operatur in fabricando. sic apud *Virg. Æn. v. 111. in armis Æneæ cudendis Cyclopes Vulcano præstò sunt, ac subseruiunt.* & apud *Appollon. argon. i. Iouis fulmen cudunt.* *Ἐρμῆν ἔσαν κύνελωτες ἐπ' ἀφ' ἰτῶ ἡμενοὶ ἔργω Ζεὺσι κεραυνὸν ἀνακτὴν ποτιέμενοι, &c.* Homerus autem *Ἰλιάδ. σ.* Vulcanum facit in cælo, non in Ætina, sine Cyclopium opera Thetidis rogatu Achillis arma fabricantem, viginti follibus nunc vehementiorem, nunc remissiorem flatum, prout operis vel ratio, vel necessitas postulat, mittentibus. Graueis officinas Cyclopium sic dixit, ut *Tibull. opus rusticum graue.* sic autem *Tib. Et graue suspensò vomere cesset opus.*

VULCANVS] cuius vxor est Venus. Quin etiam una ex Gratiis, Vulcani est amica, seu concubina, ut paullo antè ostendimus. Interea (inquit) dum Vulcanus in officina Cyclopium fabricatur, Venus cum Nymphis & Gratiis saltat, & choros ducit. *ardens* autem, vel ad ignis naturam referendum, cuius deus est Vulcanus, vel, ut mauius Passeratius, ad Vulcani operis intenti studium: ut apud *Virg. Æn. lib. 1. Instat ardentem Tyrij.* & *Georg. 4. Fernet opus, redolentique thymo fragrantia mella.* Idem lib. 4. *Æn. Opere omnis semita fernet.* Propert. lib. 4. epist. *Arcthusæ. Succinctique calent ad nona lucra popæ.* Horat. epod. *Oda xvii. Cales venenis officina Colchicis.* Vreere autem officinas sic dictum esse putat idem Passerat. ut illud à Propertio. *Colchis Colchiacis vrat abena focis.*

NUNC DECET AVT] nunc decet aut myrtam coronam capiti imponere, aut ex aliis floribus concinnatam, quos terra laxata & soluta verni temporis tempore, extulerit: quo more in

A conuiuus veteres utebantur. attendat autem adolefcens hoc loquendi genus: caput impedire myrto, pro eo quod est, corollas ex myrto capiti imponere. non admodum diffimilia sunt illa, Ode VII. *Tempora populea fertur vinxisse corona.* Ode XXV. lib. 3. *Cingentem viridi tempora Pappino.* Od. I. lib. 4. *Et vincire nouis tempora floribus.* aliter dixit Saty. VI. lib. 1. *crus pellibus impedire. Nam ut quisque insanus nigris medium impedit crus Pellibus.*

NITIDVM] λιπαρόν, vnguentis delibutum, vt Od. VII. lib. 2. *nitentis Malobathro Syrio capillos.* & M. Tull. Catil. II. *qui nitent vnguentis, qui fulgent purpura.* & Plaut. Truculento, *feruide vt tota floret, vt oleo nitide nitet.* & Virgil. Æn. V. *Nuda-tisq; humeros oleo persusa nitescit.*

FAVNO DECET IMMOLARE.] Dionysius Halicarn. ἀρχ. ῥωμ. α. tradit, Faunum Regem Aboriginum fuisse, à Marte prognatum eumq; à Romanis, tanquam aliquem patrium Deum, sacrificiis & carminibus coli. Dionysij verba sunt hæc, *Ἐπιγχανὲ δὲ πῆτε τῶν βασιλείων τῆ Ἀσβεργίνων περιληφὸς φωνὸς Ἀρεὸς, ὡς φασίν, ἀπόγονος αὐτῆ μετὰ τῆ θεασφίης, καὶ αὐτῆς: καὶ αὐτὴν, ὡς ὁ Πιζαρίων πῶς Ῥωμαῖοι δαίμωνων θεοῖας καὶ ἀδελφὸς γράψισοι.* Varr. lib. 6. de lingua Latina, Faunos Latinorum Deos appellat. M. Tull. lib. 2. de nat. Deor. sub persona Balbi, ait sæpe Faunorum voces exauditas: sæpe visas formas Deorum, quibus non hebetem, aut impium Deos esse præsentis confiteri coegisse. Faunum quidam volunt eundem esse, atque Pana, qui & Irius dicitur, Græcè Ἐπιδάμης. Fatidicum appellat Virgil. lib. 7. *At rex sollicitus monst'ris oracula Fauni Fatidici genitoris adit.* Fauno autem rem diuinam faciebant, & ouilia lustrabant Romani vere incunte. Immolabant tamen eidem etiam nonis Decembris, vt Od. XVI. lib. 3. *Faunenymp'harum fugientum amator, &c.*

SEV POSCAT AGNAM, &c.] sic codex Iannoct. & duo Vaticani, non, vt vulgò, agna, hædo. Atq; ita locutus est ad Od. XVI. lib. Epod. *Paratus expiare seu poposceris Centum iuuenos, siue mendaci lyra Polesonari, &c.* Siue autem hæc subintelligatur, *sibi immolari*, siue nihil subintelligatur, *agnam & hædam* videtur legendum potius, quam *agna & hædo*. Quòd si quis dicet subintelligi sibi fieri, & ita retineri posse lectionem vulgatam, vt intelligamus eum ita esse locutum, *seu poscat sibi fieri*, id est, sacrificari, agna, &c. quemadmodum Virgili. Palæm. *Cum faciam vitula pro frugibus.* &c. nimis erit violenta hæc explicatio.

PALLIDA MORS] eadem figura loquendi mors dicitur pallida ab Horatio, qua *Χλωρόν δέος* ab Homero, & *φρίσσορες ὄμβροι* à Pindaro Πυθ. α. & *τακερός ἔρωσ* ab Anacr. & *μάργος ἔρωσ* ab Apollon. lib. 2. Videtur autem hæc sententia ex Pindaro expressa *Νεμ. σιδ. ζ. ἀφνεός τε, πενιχός τε θανάτεσ πρὸς σῆμα νεοῦται.* sic idem Horat. Od. XVI. lib. 2. *æqua tellus Pauperi recluditur, Regumque pueris.* vide annot. ad Od. XXVI. lib. huius lib.

ÆQVO PULSAT PEDE PAUP. TAB.] id est æquè fortiter, & liberè pulsat diuitum foreis, atque pauperum: æquè audet ingredi in ædeis

sumtuosas, validas, & munitas regum ac principum, vt humileis & fragileis pauperum casus. Nam qui domum aliquam ingredi volunt, interdum pedibus & calcibus pulant, & (vt loquitur ille in Eunuch) insultant foreis. Sic & ille senex Plautinus Mostell. *Pulando pedibus pene confregi assulas,* inquit: omnes quidem, qui in clausam domum intrare cupiunt, ostium pulant. sat. I lib. 1. *Sub Galli cantum consultor vbi ostia pulsat.*

VITÆ SVMMÆ BREVIS SPÈM NOS VETAT] sic Od. XI. huius libri, *Et spatio breui Spem longam resces.* summam posuit pro spatio. Et animaduerte in vtroque loco esse antithesin. breue enim longo opponitur.

IAM TE PREMÈT NOX] noctis nomine mortem intellige. sic Catull. *O mala tenebre orci.* & infra Od. XXVII. *Omneis vna manet nox.* quanquam illo loco in quibusdam exemplaribus, scriptum est *vna manet mors.*

FABVLÆ QVÆ MANÈS] Integra & emendata huius loci scriptura hæc est, *fabulæque manes, neq; inest hoc in loco vlla vel difficultas, vel obscuritas. Iam te (inquit) premet nox, manesq; & inferi fabulosi, id est, de quibus tam multa & Philosophi fabulantur, & poëta. Plato quidem omnem ferè, quem de inferis, pœnisque inferorum habet, sermonè, μῦθον, id est, fabulam appellat: vt in Phædone extremo. ἀλλὰ μὴν ἔφη ὁ Σωκράτης, ὃ Σώκρατες, ἡμῖς γε τέταρτὸ μῦθον ἠδὲ καὶ ἀέσσηται.* & primo de rep. *Οἷνε γὰρ λεγόμενοι μῦθοι οὐδὲ τῶν ἀδελφῶν.* Et M. Tull. in Cluentiana: *Nam nunc quidem quid illi tandem mali mors attulit? nisi forte ineptiis, & fabulis ducimur, vt existimemus illum apud inferos impiorum supplicia perferre.* & Tuscul. I. tricipitem apud inferos Cerberum, Cocyti fremitum transuectionemque Acherontis, mento summam aquam attingentem, siti enectum Tantalum, & Sisyphum, poëtarum portenta dicit esse. Idem in Catilinaria quarta: *Itaque vt aliqua in vita formido improbis esset posita, apud inferos eiusmodi quedam illi antiqui supplicia impijs constituta esse voluerunt, quòd videlicet intelligebant, his remotis, non esse mortem pertimescendam.* Ad hunc locum pertinet illud Callimachi, quod extat lib. 3. epig. *Græce ὁ Χαρίδα, ἢ τὰ νερά? πολὺ σκότος. αἰδ' ἀνοδοί. τι? Ψεῦδος. ὁ δὲ Πλάτων? μῦθος. ἀπὸ τῶν μετὰ.* id est, *O Charida, quid styx? nox est. quid auerna? tenebra. Quid vero ad superos tam celebres reditus? Mendaces vatium voces. quid Pluto, vel Orcus? Fabula. nam exstincti puluis & umbra sumus.* Homerustamen, & tragici poëta, & ceteri ferè tùm Græci, tùm Latini inferos, & pœnas post mortem in improbos, & impios constitutas comprobant. de quibus dubitare nobis Christianis est nefas.

ET DOMVS EXILIS PLVTONIA] exilis, id est, angusta & parua, vt epist. lib. 1. epist. ad Mæce. 2. *Exilis domus est, vbi non & multa supersunt, Et dominum, &c.* Exilis autem domus Plutonia iccirco dicitur, quia manes, & umbre, quæ hæc domum incolunt, exiles & tenues, & aspectum oculorū fugientes. sic Virg. domos Ditis vacuas, & inania regna dixit lib. VI. Æn. significans fortasse vmbas & imagines mortuorum, esse inaneis.

A QVÒ SIMVL MEARIS.] quò simul atque permearis, ac perueneris. simul apud hunc poëtam plurimis in locis valet simulac, seu simulatq; itémque apud Catull. M. Tull. Horatius Ode ix. huius libri. *qui simul Strauere ventos aquore seruido Depralianteis, &c. & xii. quorum simul alba nautis Stella refulsit. & Ode viii. lib. 2. simul obligasti Perfidum votis caput, enitefcis Pulchrior multo. & Ode xvi. eiusdem simul atr a nubes Condidit lunam. & xii. lib. 3. Simul unctos Tiberinis humeros lauit in undis. & iii. eiusdem, militia simul Fessas cohortes abdedit oppidis. & xxvii. Quae simul centum tetigit potentem Oppidis Cretam. & lib. 4. Od. vii. Ver proterit aetas Interitura simul Pomifer autumnus fruges effuderit. lib. i. epist. ad Mæcenatem epist. ea quæ proximè antecedit vltimam: Hoc simul edixit, &c. & lib. 2. epist. secunda. Vnde simul primum me dimisere Philippi Decis humilem pennis. & lib. i. ferm. Saty. prima: Quae simul inuersum contristat Aquarius annuum. & lib. 2. Saty. vi. simul domus alta Molossis Personuit canibus. Sic Cat. de Pelei & Thetidos nupt. Quae simuloptata finito tempore lucas Aduenere. & ad Iuuentium. Nam simul id factum est, multis diluta labella Guttis absterpsit omnibus articulis. sic M. Tull. academic. ii. Itaque simul experrecti sumus, visa illa contemnimus, & epist. ad Att. lib. 3. Et simul à Casare ei littera, quas expectaret, remissa essent, auctorem etiam daturum.*

B *NEC REGNA VINI SORTIERE*] régna vini ea appellat, quæ in conuiujs constituebantur, in quibus is è conuiujs, cui tale regnum sorte obtigisset, leges bibèdi ferebat: quib⁹ ceteros omnibus parère necesse erat. huiusmodi Regè, arbitrum bibendi nominat Ode vii. lib. 2. *Quem Venus arbitrum Dicit bibèdi:* ad huc morem spectas videtur illa dixisse M. Tull. Ver. v. *Iste enim prator seuerus ac diligens, qui populi Rom. legibus nunquam paruisset, illis delictis legibus, qua in poculis ponebatur, obtemperabat.* Has autè leges poëta noster insanas appellat Saty. vi. lib. 2. *solutus Legib⁹ insanis.* eò pertinet illud Catullianum ad puerum, *Ingere mi calices amariores, Vt lex Postumia iubet magistra.* Ebriosa acino ebriosioris. quo loco Postumia bibendi arbitra, magistrâ nominat. sic M. Tull. in Catone. *me verò & magisteria delectant, à maioribus instituta, & is sermo, qui more maiorum à summo adhibetur in poculo.* regna igitur vini ab Horatio dicuntur, ea, quæ à M. Tullio magisteria.

SORTIERE TALIS] Veneris iactus regem vini, seu magistrum efficiebat, Ode vii. lib. 2. *Quem Venus arbitrum Dicit bibendi:* qua de re plura dicemus ad eum locum. Sed non est mihi silentio prætereundum, Luifinum, alioqui virum doctum, minus rectè hunc locum ita explicasse: nec regna talis vini, id est, tam suavis & generosi vini, fortiere, vt talis, sit patrij casus à recto tale. cum sit sexti casus numeri multitudinis à recto talus.

NEC TENERVM LYCIDAM MIRABERE] puerum mollem, & impudicum, cuius nunc iuuehes ardent amore, dum imberbis est, & impubes: sed vbi adoleuerit, nucibusque (vt aiunt) ludere desierit, quod non longum fiet: tum eius complexu, virgines cupient potiri. Peto autem à

verecundo lectore, vt, quoties tales loci occurrerent, qui ad puerileis illos, & flagitiosos amores pertineant, dent mihi hanc veniam, vt vel strictim attingam, vel omnino tacitos prætermittam.

ET MOX VIRGINES TEPEBUNT.] & quem mox virgines exoptabunt: cuius amore erunt incensa. totius igitur huius loci ab illis verbis, *Nunc decet aut viridi, &c.* vsque ad extremum, hæc sententia est: Tantisper dum tempus anni patitur, & vita suppetit, epulandum & bibendum est, atque ex floribus confectæ corollæ capiti imponendæ sunt. omnibus enim peræquè moriendum est: & hæc vita breuissima est. iamiam tempus aduenat, cum tibi sit moriendum. quod quidem cum euenerit, neque amplius bibere, neque amare erit integrum. sed hac de re alibi plura. est enim sententia, tum ab hoc poëta, tum ab alijs multis sæpe decantata. Vide Od. ix. huius libri. Sed fugerat me lectorem admonere, hunc L. Sæxtium, Bruti amicissimum fuisse: & nihilominus tamen ab Augusto, cum esset consul, & Calpurnium Pisonem collegam haberet, in suum locum esse substitutum, anno ab vrbe condita 730.

AD PYRRHAM.

Ode 5.

Miseros esse, qui illius amorè teneantur. se ex eo, tanquam è naufragio, enataste.

QVIS multa gracilis te puer in rosa
Perfusus liquidis urget odoribus
Grato, Pyrrha sub antro?
Cui flauam religas comam
Simplex munditijs? heu, quoties fidem
Mutatosque deos flebit, & aspera
Nigris equora ventis
Emirabitur insolens,
Qui nunc te fruitur credulus aurea:
Qui semper vacuam, semper amabilem
Sperat, nescius aure
Fallacis, miseri, quibus
Intentata nites. me tabula sacer
Votiuæ paries indicat vuida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris deo.

QVIS MVLT A] quis: puer, id est, quis adolescens, aut iuuenis tener, vnguento delibutus, ac perfusus te tam molliter, arctèq; amplectitur: de verbo vrgendi vide ad Od. xvi. lib. 2. perfusus liquidis odoribus, propriè dixit, vt Cicero Verr. iii. *aqua denique feruenti Philodamus à Rubrio perfunditur.* Nam per liquidos odores, vnguenta significat. alij autem sunt aridi, quæ Græci *staniouam* appellant.